

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancați nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anulor:
în Viena: M. Dukes, Heinrich
Schubert, Rudolf Wasse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Danneder, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenca Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 8 or. și
80 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 8-a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

Nr. 173.

Brașov, Luni-Marti, 6 (18) August

1896.

Din cauza sfintei sărbători diarul nu va
apăre până Mercuri seara.

Gata e biciul!

Brașov, 5 August v.

Cetitorii „Gazetei Transilvaniei”
vor fi surprinși vedând titlul de mai
sus al revistei noastre de azi.

„Gata e biciul!” Ce lipsă era
de-a se spune acesta celor, cari de
decă de ani nici un minut n’au ră-
suflat lipsiți de conștiința, că biciul
e la spatele lor, gata a-i isbi în ori-
ce clipită?

Ce lipsă era?

Dăr nu-i vorba aici de biciul
solgăbirilor, fișpanilor și al procu-
rorilor ungurești.

Și vor fi cu adevărat surprinși
cetitorii noștri când le vom spune,
că biciul, de care se vorbește aici
este pregătit de însuși Dr. Vasile
Lucaciu, preotul din Șișești, cu me-
nirea de a-l arde pe spinarea soți-
lor săi de luptă de erii.

În zilele acestea, când din totă
țera ni-se vestesc mania cerului cu
tunete, trăsnete, vijelii și orcanе ne
mai pomenite, nu ne-ar fi surprins
nici trăsnetul, ce-l slobode din înăl-
țimea turnului bisericeii dela Șișești
Vasile Lucaciu asupra nenorocitei
„Tribune”, pe care, de bine ce a
făcut din acest preot vanitos un fel
de deu de Olimp, o ajunge acuma furia
mâniei lui; nu ne ar fi surprins, ba
până la un punct oarecare am fi aflat
chiar firăscă și justificată această
mânie a preotului Lucaciu în cazul
care i-a dat privilegiu să și-o verse cu
prisos.

Este cunoscut cetitorilor noștri,
că înainte cu două săptămâni „Tri-
buna” din Sibiu a publicat o cores-
pondență din Baia-mare, în care se
spunea, că de când s’a întors Dr.
V. Lucaciu acasă a început să sufle
pe-acolo vântul „împăcăciunii” și că
însuși Lucaciu ar fi premers cu

exemplul, presidând la o serbare
școlară a mileniului, stătuind pe o-
menii să primescă ajutorul de stat
oferit școlilor populare de sub di-
recțiunea sa și agitând în contra
„Tribunei”. În același timp și foile
ungurești vorbeau de schimbarea la
față a lui Lucaciu.

Era, cum am dis, lucru firesc
și foarte just, tot odată, ca Dr. Lu-
caciul să se simță atins de acele ra-
porte, având în vedere mai ales ro-
lul de semi-deu național, ce-l juca
odinioară în colonele „Tribunei”. Se
aștepta deci ori-ce Român de bun
simț, ca Dr. V. Lucaciu să-și clari-
fice poziția sa, care-l face să tacă
infundat de atâta vreme și să spri-
jinescă aci pe față, aci pe sub mână
„ideile politice” ale celor ce vor să
ne înroleze cu ori-ce preț în și-
rurile ostei combatante a guvernul-
ui unguresc. Decă Lucaciu făcea
acest lucru și-l tăcea cu demnitate
și cu sufletul ridicat peste patimele
dilei, cum se cuvenea unui preot și
mai mult încă unui „luptător pen-
tru libertatea și independența noastră
națională”, ce se pretinde a fi, atunci
ori și cine ar fi dis, că a procedat
corect și cum se cade. Dăr Lucaciu,
— precum se poate vedea din răspun-
sul său ce-l reproducem mai jos —
fiind mult mai mic la suflet, a în-
trebuintat cazul acesta pentru de
a-și răsbuna în contra „Tribunei” și
a soților săi de luptă.

Mai mult.

Voesce să se folosescă de-o in-
formațiune greșită, ce pretinde că
a publicat-o „Tribuna” relativ la
persoana sa, pentru a se sufla și
a se avânta din nimicienia, în care
l’au aruncat păcatele lui politice,
până la o formală declarare de ră-
boi în contra acelora, cari în urma
nenorocitelor desbinări din ierna
trecută au condamnat și condamnă
atitudinea politică a lui Vasile Lu-
caciul și a soților săi de azi.

C’un limbajiu de-o aroganță
și vehemență ne mai pomenită în
presa noastră dela un om care se re-
comandă ca „conducător național”
și „om cu caracter național”, Luca-
ciul vră, ca discuțiunea asupra întrebă-
rii, decă sunt adevărate ori nu
cele scrise despre el înainte de două
săptămâni, să-o tragă în virtejul
uneltirilor politice, cari au dat na-
ștere desbinărilor dela Sibiu și a
cărora uneltă s’a făcut el. Cu alte
cuvinte, folosindu-se de proverbul
latin *ex uno disce omnes* (dintr’una
poți conchide la toate), Lucaciu vră,
ca dintr’un singur cas de „greșită
informațiune” să deducă, că toate
informațiunile, ce s’au publicat în
„Tribuna” despre nesdrăvăniile con-
sorteriei Bianu-Slavici-Brote au fost
„miserabile minciuni”, „calumnii”,
„perfidii”, „seducere”, vrednice nu-
mai de-o „canaliă”, ce se află la
marginea desperării.

Stai pe loc, părinte dela Și-
șești, căci decă și-om întorče vorba
și vom îndrepta proverbul acela
contra d-tale, ești pierdut și nimic
pentru totdeauna!

Pretinzi, că ai fost și ești un
„luptător pentru libertatea și inde-
pendența noastră națională”. Ei bine,
atunci când ai intrat în raporturi
intime cu un Pazmandy, când din
închisură, unde te aflai ca victimă
a urei și a răsbunării șovinismului
violent, ai corespondat cu el și l’ai
rugat într’o scrisoare, ca acest ar-
chișovist și dușman jurat al na-
ției noastre să se „intereseze de ces-
tiunea română”; când mai târziu,
te-ai dus braț la braț cu el să te
închină ministrului-președinte Banffy:
lucrat’ai ca un luptător pentru li-
bertatea și independența națiunii
române?

Când din preot creștin, ce ești,
te-ai făcut hahamul celor, cari cu o
mişelă unică în istoria poporului
nostru au virit tocmai în momen-

tele cele mai grele ale vieții lui
cărta și desbinarea între fiii săi: lu-
crat’ai și atunci pentru libertatea
și independența acestui prigonit și
urgisit popor?

Te subscrii cu multă veltă „se-
cretar general al comitetului parti-
dului național”. Astă-iernă, când ca
secretar mai mult ca ori și când
trebuia să stai la postul d-tale,
te-ai dus erăși la București și ai
tărit cauza noastră națională pe stra-
dele acestei capitale, ale căreia ge-
nerose simpatii pentru noi, cei de
dincóce, n’au meritat să fiă batjo-
curite de păpușeria, ce ai debitat’o
acolo spre cea mai mare durere a
ori-cărui Român de bun simț și
spre indignarea cea mai adencă a
ori-cărui Ardelean cinstit. Lucrat’ai
și atunci pentru libertatea și inde-
pendența poporului d-tale?

Și chiar și acuma, când în răs-
punsul d-tale, de care e vorba, nu
te sfiesci a arunca pe șeful și pe
nise fruntași ai partidei dela putere
din România într’o căldare cu omenii
ca Bianu, Brote, Slavici, Albin, cari,
pe cât scim, și astăzi vor să trecă
în România ca politiciani de din-
cóce, ba unul din ei se subscrie, și
astăzi „vice-president al comitetului
partidului național”, când dicit, că
acești împreună au înălțat cauza
națională la gloriă ne mai pomenită,
— și o dicit acesta tocmai în ajunul
unui eveniment așa de grav, cum
este visita monarhului nostru la cur-
tea română: lucrezi ore tot pentru
libertatea și independența națiunii
române?

Ex uno disce omnes. S’a inverșu-
nat Dr. V. Lucaciu asupra iraților
săi, pe cari voesce să i libereze și
să-i facă neatârnați, așa de mult, în-
cât le spune cu plăcerea unui Ne-
rone, că e gata biciul pentru ei.

Acesta este naționalismul ro-
mânesc al lui Vasile Lucaciu?

De trecut nici că mai vorbim.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Comóra din columnă.

Narațiune din Constantinopol.

Esri-Effendi înainte de-a deveni fa-
bricant de cuțite, era alchimist. Averea, pe
care i-a lăsat’o tatăl său Yussuf, un negu-
țator de covóre, iute a prădat’o căutând
în zadar după pétra înțelepciunii. Stetea
acum sérac și trist în casa sa de lemn,
care îi mai rămăsese din averea ce a
avut’o.

Mica casă de lemn se află într’o stradă
de tot strimț și necurată, nu departe de
bazarul cel mare din Stambul. În casa
aceea locuia deci Esri-Effendi singur sin-
gurel, fără servitori și fără sclavi. De cele
mai multe ori prânzul și oina lui constau
numai din o bucată de pâne cu măslina
culese din măslinul cel mare din grădina
micio și pustiă.

Intr’o noapte i-se arătă în vis lui
Esri-Effendi ingerul păzitor, care îl agrăi:

„Esri, fiul meu, Allah și profetul nos-
tru privesc cu compătămire la faptele tale!

Ceea ce cauți tu înzadar în alchimie și-
se va împlini, decă vei voi să te faci un fa-
bricant brav de cuțite și decă vei abdice
de munca ta zadarnică și pécătóasă de până
acum! Lucră în continuu, până-ce îți va
succede să pregătesc un cuțit așa de tare,
cu care să poți tăia columna, aflătoare pe
piața din Atmeidan, (piața cea mai mare
din Constantinopol); atunci vei fi tu un
om avut și cu vață.”

„Inshallah!” (Fiă în voia Domnu-
lui!) strigă Esri, vesel de visul minunat
ce la văd și după-ce se deșteptă, se ridi-
că cu nouă puteri de pe așternutul său
sărăcoșios.

În dorul de și își părăsi Esri casa sa,
se duse într’o moșee din apropiere, unde
rostind o rugăciune lungă mulțami lui Al-
lah pentru visul său. Apoi beu, ca Turc
evlavios, o ceașcă de apă prospătă din
fântâna săritóre, care se afla în curtea bi-
sericeii, își muiă de trei ori manile în apă
limpede și grăbi la un fabricant de cuțite,
la care Esri și intră numai decă ea invetă-
țel.

Esri-Effendi lucra ca invetăcel cu
multă diligență așa că în scurt timp el putu

să și pórte singur meseria sa. Își arangiă
un mic atelier în căsuța sa vechiă și din
dorul de și până seara târziu lucra Esri neo-
bosit.

În fine îi succese a pregăti un cu-
țit așa de tare, încât putea cu el să taie
în metal.

Columna în formă de spirală — una
din cele trei monumente din epoca vechiă
bizantină, — se află tocmai pe piața cea
mai mare și mai oeretată în Stambul; și
ca Esri să pótă tăia columna trebuia să-și
alégă o oră des de dimineță.

După-ce Esri ajunse pe piața cea
mare (Atmeidan) păși iute spre columnă și
la prima tăietură pică o bucată de metal
din columnă. Cuțitul tăia așa ușor metalul
ca și când acesta ar fi fost un bostan
verde.

În speranța, că va puté tăia columna
până în mijloc și că va afla în ea comóra
profețită de ingerul păzitor, Esri voi să
tăia mai departe, când de-odată păși spre
el un Jenicer și îi duse:

— „Selam aleikum, Effendi!” (Pace
ție, Domnule!)

— „We aleikum selam!” (Și ție pace!)
îi răspunse Esri supărat de conturbare.

— „Wallah!” (La Dumnezeu!) Pre-
cum se vede, tu ai un instrument escelent.
Ce ceri pentru el, Ischanum (Sufletul
meu)?”

— „Kuzum! (Mielul meu) pétra înțele-
pciunii!” răspunse Esri, întorcând spatele
soldatului curios.

— „Dschanum, imi pare réu, dăr tre-
buie să-ți spun, că séu imi vinđi mie cuțitul,
séu de nu, te duc la comandantele meu!
Nu soii tu, că ruinarea monumentelor pu-
bliche este foarte strict interđisă de Padișahul
nostru? Allah te păzescă!” duse Jenicerul,
apropiindu-se de Esri.

Esri soia bine, că cu Jenicerii nu-i
de a glumă.

— „Maschallah!” (Fiă ce-a vrea
Dumnezeu!), răspunse Esri. „Eu însă nu-ți
vând cuțitul mai jos de 200 piastri în aur;
am lucrat la el foarte mult și sunt un om
sérman!”

— „Două sute piastri de aur e o
sumă mare, fiul meu, dăr fiind-că Tschor-
badschi (Comandantul) tocmai voesce să

Astăzi Lucaci tremură de indignare, că prin amintirile vestii i se atacă caracterul său național. Când era însă tare și mare și primul sufler al „Tribunei“, cine ataca mai nerușinat caracterul național al bărbatilor independenți, al acelor bărbăți, cari au clădit la 1881 ceea ce Lucaci cu soții săi au distrus în urma „gloriei“, cu care au înălțat ei cauza națională?

Unde este frăția și solidaritatea noastră? Unde este partidul nostru național? Unde este cinstia steagului nostru românesc? Ce-ați făcut cu ele, părinte Lucaci?

Vei răspunde, că au conlucrat cu d-ta și aceia, pe cari ești hotărât să-i gonesci cu biciul din sanctuarul național. Trist, d-er cel puțin ei astăzi nu se declară solidari și frați de cruce cu cei ce ne trimit de-a dreptul în tabăra lui Banffy, cum te declari d-ta!

Destul însă din sfășietorul spectacol, din comedia ticăloasă, ca un pretins martir adorat al poporului să se prefacă fără de veste într'un satrap tiranic cu biciul în mână!

Acest biciu e șăgalnic și când vor crede mai bine că-l țin tare în mână, atunci plésna lui își va însemna dungile sale pe pielea uneltelor vile, cari amenință cu el!

„Regele Carol și Ungaria“.

Sub titlul acesta, organul „partidei populare“ maghiare „Alkotmány“ publică o corespondență originală din București, care merită a fi remarcată pentru modul, cum autorul ei își explică însemnătatea întâlnirii din urmă a Regelui Carol cu contele Goluchowski.

În introducere se accentuează, că de câte-ori regele Carol călătorește la Viena și se întâlnește cu ministrul de externe, fiă acela Kalnoky ori Goluchowski, de atâtea-ori foile anunță ca scop al călătoriei strinsa alipire la tripla alianță. De cece ani tot așa merge, și în fiă-care an se aduce ca „noutate“ intrarea în tripla alianță și acesta mai poate dura încă cât-va timp tot așa.

„Regele Carol este un Hohenzollern“, d-ice mai departe corespondența. „În România a dat de-un tron și a ajuns la mare avere. A fost cu mult mai prevădător și mai isteț, decât regele italian, pentru-că regele Carol se străduiesc a storce mai mult dela tripla-alianță, decât valoriză aceea, ce-i poate da lui tripla alianță. Ce-i drept, el s'a obligat cu privire la persoana sa, d-er înafară vră să nu apară astfel și cantă să cruțe pe fiă-care“.

După-ce afirmă mai departe, că în politica esteriă regele Carol dominază tocmai așa în București, ca Umberto, regele Italiei, în Roma; că nu poate să fiă cine-va ministru decât mai înainte nu a luat asupra-și anumite angajamente cu privire la politica esteriă; că persoanele și partidele se schimbă la putere, d-er în conducerea politice esteriore nu se întâmplă nici o schimbare, corespondentul foiei maghiare continuă astfel:

Că ce poziția ocupă în tripla alianță regele Carol, acesta este de cece ani lucru hotărât și nu e secret.

Călătoria de acum a regelui Carol, și enume întâlnirea lui cu Goluchowski în Viena, nu se referă atât la tripla alianță, cât mai mult la promisiunea regelui Carol, că el va interveni la curtea din Viena pentru a face ca guvernul unguresc să satisfacă justelor postulate ale Românilor ardeleni. Încă înainte de plecare, regele Carol s'a exprimat înaintea unui diplomat austro-ungar astfel în oestiunea acesta:

— Cu cât mai mult se dezvoltă lucrurile în Orient și în țările balcanice, cu atât reiese mai evident, că interesele de viață ale României pretind, că ea să se sprijinească pe Austro-Ungaria. D-er acest interes de-a se sprijini unul pe altul este reciproc între ambele state. Nici monarhia austro-ungară nu are alt aliat sincer în Orient, decât pe România, și Ungaria trebuie făcut să înceteze. Pentru scopul acesta eu am promis, că voiu interveni, și pe lângă o bunăvoință împrumutată cred, că n'ar fi lucru imposibil, ca Români din Ardeal să se împace cu Ungurii.

În România nu se află politic cu mintea sănătoasă, care să pretindă, ca Maghiarii să le facă Românilor ardeleni nise concesiuni, prin cari s'ar periclita unitatea statului maghiar. „România irredentă“, care voese să alătore Ardealul la România, există numai în așa chip, cum există halucinațiunile politice, cu cari nu te poți ocupa în mod serios.

De altă parte însă e fapt, că Români ardeleni au cauză la plângeri îndreptate, pentru cari nu este a se învinovăți atât ministerul unguresc, cât mai mult șovinismul funcționarilor comitatensi. De aceea primul pas de pactare între Români și Maghiari ar fi acela, ca guvernul unguresc și partida sa să le facă Românilor ardeleni concesiuni locale, cari corăspund pretensiunilor poporului român ardelean, și cari formeză o garanție cu privire la aceea, că guvernul unguresc va îngriji de aci încolo, ca pe Români din Ardeal să-i apere în contra șovinismului funcționarilor. Sper, că-mi va succeda a convinge pe Goluchowski despre acesta. Totul depinde dela aceea, decât va succeda a-i îndupleca pe Maghiari, de-a face acele concesiuni lo-

cale, pe cari le pretind Români ardeleni; decât va succeda, atunci eu și Sturdza vom îngriji, ca să delăturăm din cale ori-ce piedecă, ce din partea poporului nostru ar pute împedeca pactul.

CRONICA POLITICĂ.

— 5 (17) August.

Din incidentul vizitei monarhului nostru în București „Epoca“ de alaltăieri scrie următoarele: Prin puterea noastră militară, d-er mai ales prin poziția noastră geografică, România e aci cheia cestiunei orientale. Isolarea noastră, face din noi, ce-i drept cu prețul celor mai mari primejdii, singurul rașim al politice triplei alianțe și chezașia păcii Europei. Suntem d-er în drept să pretindem, ca însemnătatea ce trebuie să ni-se dea și folosele, la cari avem drept și menajamentele ce putem reclama pentru noi și pentru frații noștri, să fiă măsurate după importanța ce o avem și după pericolele, la cari ne expunem“.

Din Paris se anunță, că la consiliul de miniștri, ce s'a ținut la Elisée d. Hanotaux a anunțat, că ambasada Rusiei i-a făcut cunoscut în mod oficial, că Țarul, primind invitația d-lui Felix Faure, va veni la Paris la începutul lui Octomvrie. Țarul și Țarina sosind din Anglia vor debarca la Cherbourg. Această vizită având un caracter oficial, guvernul își rezervă să ia toate măsurile necesare pentru organizarea serbărilor ce se vor da în onoarea suveranilor ruși.

Sesiunea parlamentară în Anglia s'a închis printr'un discurs al tronului, care d-ice că relațiunile cu puterile continuă a fi amicale. Discursul vorbește de expediția în contra Dervișilor, organizată pentru a relua în favoarea Kevivului teritorul ce se va întinde până la Dongola. Vorbind de afacerile din Creta, discursul relevază, că Englitera a observat o neutralitate strictă și și-a dat toate silințele pentru a ajunge la un modus videndi acceptabil, atât pentru creștini cât și pentru musulmani. Discursul reamintesc evenimentele din țera Matabelilor și se termină prin enumerarea bilurilor votate.

Privitor la logodna principelui moștenitor italian cu principesa Elena de Montenegro, diarul „Kreuzzeitung“ scrie următoarele: „Se asigură în Roma, că e vorba despre o căsătorie de dragoste, care nu are a face nimic cu politica. Poate să fiă adevărat, ce se ține de viitorii miri; d-er legătura se încheie sub patronat rusesc, și face ca politicianii să-i dea atențiune acestei legături italo-montenegreine.“

Amenințarea lui Lucaci.

Eată scrisoarea lui Lucaci, ce-o reproducem după „Tribuna“, care a luat-o din foia dela Orăștia. Aprețierea cuvenită i-am făcut-o în articolul din fruntea foiei:

Șișești, 5 August n. 1896.

Onorată Redacțiune! Atentatul josnic, săvârșit în colonele „Tribunei“ contra caracterului meu național, a provocat în poporul nostru și la totă iteligența din acest giur, cea mai profundă indignațiune.

Minciuna și perfidia conținute în acea corespondență, sunt atât de revoltătoare, încât e mai pe jos de demnitatea conștiinței mele, să și reflectez la ele.

Îmi aduc însă aminte de d-isa lui Fernelon, cătră calumniatorii sei: „De mă veți calumnia, că am furat turnul bisericii mele catedrale, vă voi desminti, nu cum-va să rămână ceva urmă de dubiu în vre-un suflet imbecil, după proverbul latin: calumniare audaacter, semper aliquid haeret“.

Desmănesc și eu și resping minciunile debitate în acea corespondență.

Cum poate un Român să admită, său să și presupună, că eu aș fi în stare a celebra, său permite în parochia mea, în școala de sub direcțiunea mea, celebrarea așa numitului „mileniu“ maghiar?

Eu, care am subscris protestul dat din comitetul congresului naționalităților; care pe timpul acela chiar când se inaugura serbările milenare, eram în Montpellier și înaintea fraților noștri din totă ginta latină, între aplausele lor, am demascat sensul politic al acelor fanfaronade: eu care pe unde m'am întors în țară și în străinătate, am fost și sunt cunoscut și salutată ca un luptător pentru libertatea și independența noastră națională: eu să pot celebra în ceva formă, ori-care să fiă, așa numitul „mileniu“ maghiar? Eu să pot primi, cere său aștepta ajutor de stat cu desconsiderarea, său chiar cu jertfirea intereselor naționale și religioase ale școlei noastre române?

Ce idei aveți, d-lor dela „Tribuna“, despre caracterul politic, moral și social al unui bărbat trecut prin atâtea focuri ale luptei naționale, și care și aci e gata a-și jertfi și viața pentru cauza națională?

Acum se vede de ce-i bună acea corespondență.

E bună să deschidă ochii Românilor, cari au fost în nedumerire asupra naturii „crisei“ dela „Tribuna“.

Oameni necinstiți numai cu arme necinstite se pot susține: de mult am spus eu, și acum e clar înaintea națiunii întregi, că minciuna, calumnia, perfidia, seducerea păcătoasă a opiniunii publice române, sunt armele „Tribunei“ dela provocarea „crisei“ și până în zilele noastre.

Argumentul e pe față și neresturnat, din atentatul săvârșit în contra caracterului meu național.

„Ex uno disce omnes“.

Tot așa de bine informați, tot așa de cinstiți sunt și în alte aprecieri.

Sturdza, Brechiă, Periețean-Buzău, Sihleanu, Bian, Urochi, Albini, Slavici, Rosetti, și voi toți ceilalți căți ați înălțat cauza națională la glorie ne mai pomenită

aibă așa un cuțit, care să taie prin metal ca prin bostan, îți dan atâtea cât ceri. Ecă banii!“ Jenicerul deschise punga sa de piele și îi întinse fabricantului de cuțite suma pretinsă.

Esri murmură satisfăcut: „Două sute piastri, Wallah, omul ăsta trebuie să fiă așa de prost ca un măgar. Mai am eu încă oțel de acesta acasă, din care voiu pregăti încă 50 de cuțite bune ca acesta, d-er nici o para în busunar! Eu în grabă pot să-mi pregătesc alt cuțit ca să-mi ajung scopul!“

Pe lângă cele mai mari mulțămite dete Esri soldatului cuțitul, arătându-i tot odată și căsuța de lemn, unde locuia el, ca să soie unde să-l caute când îi vor mai trebui lui, său altuia cuțite pentru militari.

Îndată după aceea duse Jenicerul cuțitul, cumpărat așa de scump, comandantului său.

— „Tschorbadschi Effendi, aci îți aduc un cuțit, care taie în metal ca în bostan! Eu l'am cumpărat pentru tine dela un cuțitar! Acest cuțit costă 400 piastri în aur, nici o para mai puțin;

Tschorbadschi Effendi, vei fi îndestulit cu el!“

Comandantul privi cuțitul prețios.

— „400 piastri în aur un cuțit! Asta e prea mult. Decă tu mă înșeli, atunci las să-ți taie 800 de bucăți din corpul tău!“ d-ise comandatele răstit.

După-ce soldatul îi povesti cum a ajuns la acel cuțit, și după-ce și comandatele făcu cu cuțitul o probă într'un metal pe care îl tăia în bucățele, îi mai dete încă soldatului șiret și un bacșiș bun pentru ostenela sa.

— „Pe barba profetului! Cu un astfel de cuțit tăi o sută de capete de creștini într'o oră!“ își d-ise nobilul Tschorbadschi.

Vestea despre renumitul fabricant de cuțite se lăți iute între toți oficerii regimentului, și fiă-care voia să aibă un astfel de cuțit. Abia pregătea Esri câte un cuțit, și îndată îl și vindea.

Fiind Esri de natură un om foarte evlavios, el povesti unui Scheik bătrân întreg visul său: cum i-s'a arătat ingerul păzitor, apoi despre columna în forma de

spirală, și despre modul cum ajunsese el de să imbogățit; apoi mai rugă pe preotul, care se bucura de mare influință, să-i esopere permisiunea de-a scoate pretinsa comoră din columnă.

Bătrânul preot se scărpină după urechi, își îndreptă privirea spre ceru și cu o voce lină d-ise:

— „Fiule, ascultă vorbele mele! Scopul, pentru care tu în continu te-ai strădui, a fost avuția! Allah și sfântul profet și-au deschis destul de larg ușile spre a ajunge la avuția, deore-ce tu deja ești destul de binecuvântat cu bunuri lumesof. Allah și profetul lui și-au dat destoinicia de a pute pregăti un astfel de cuțit, încât chiar și înaintea demnitarilor înalți ai imperiului a aflat grația! Renunță de aci încolo dela păcătoasă alchimie și dela căutarea după comori ascunse. Să nu tai columna, pentru-că nu prin ea, ci prin meseria ta îți vei câștiga bogăția și onoarea! Apără cu atât mai mult columna, făcând împrejurul ei un grilagiu de fier și ridică unde-vă în sânta noastră capitală o dgiamiă (biserica) său construesc o fântână, a cărei apă curată și prospătă să se dea fără

plată sêracilor. Allah, omîr versûn! (Dumnezeu să te binecuvinte!)“ astfel își fiu bătrânul preot sfatul său.

Esri urmă sfatul bătrânului Scheik. Lăsă să se ridice un grilagiu de fier în jurul columnei, așa, că nimeni nu se putea apropia de ea, ca să mai măresc tăietura făcută de el. Esri mai lăsă să se edifice și o dgiamiă frumoasă și construi o fântână binefacătoare, d-er nici de sine nu-și uită, ci după câți-va ani în locul unde era casa aceea sêrăoaciă de lemn, acum era un conac pompos. În marele bazar, în despărțământul de arme, arangia Esri o prăvăliă de săbii și cuțite, mare și bine ceretată. În scurt timp străluci de-asupra intrării în prăvăliă și emblema împărătescă, thura cea în forma mânei, împodobită cu litere de aur. Pe lângă acesta Esri mai deveni și liferant de curte și în butonieră îi strălucia un ordia turcesco.

Dintre toți cumpărătorii, cari cercetau prăvălia lui Esri, mai bine îi plăcea de o Turcoică tinără cu fața acoperită, care venea în prăvălia lui însoțită de o femeie mai bătrână. Esri voia bucuros să știe, cine sunt acele două dame. Ele vineau în

înaintea lumii întregi: vedeți cine și cum ne insultă!

Așa numai *canalia* lucrează când ajunge la desperațiune!

Și desperați sunt Jidanii, simbrășii și ibovnicii dela „Tribuna“, care numai e a comitetului național, nici a partidului nostru național.

Oameni necinstiți s'au furișat în sanctuarul național, ca să-l distrugă.

Grăbiți-vă; puțină vreme mai aveți. Gata e biciul, care vă va scote și vă va alunga la locul ce vi-se cuvine!

Dr. V. Lucaciu,
secretar general al comitetului
partidului național.

SCRIRILE DILEI.

— 5 [17] August.

Cum sunt tratați oșpeții români la băile ungurești? Cine vră să știe, cum sunt tratați oșpeții români la băile ungurești, n'are decât să întrebe pe ori-care Român, care a cercetat în vara acosta băile dela Tușnad, Vâlcele etc., unde oșpeții români sunt în majoritate. La Vâlcele, de exemplu, musica nici nu știe să cânte românece, așa că, chiar dacă încercă din când în când să cânte și câte o piesă de ale noastre, mai mult o strică decât o cântă. La Tușnad e încă și mai rău. După cum ni-se asigură, musica în întreg sesonul n'a cântat mai de loc piese românești. În saloul de cură nu se află la dispoziția publicului decât un țiar român de dincoace; din România nici-unul. Incolo tot foi maghiare. Oșpeții români, cărora au să dătorască băile din Tușnad în cea mai mare parte existența lor, se înțelege, sunt indignați de această totală desconsiderare a lor. Ei au și înaintat în privința acosta o remonstrațiune către direcțiunea băilor, iscălită de vre-o 20 fruntași și capi de familie. Remonstrarea acosta a avut rezultatul, că în timpul din urmă i s'a „permis“ muzicii să cânte din când în când și câte-o piesă românească. Altfel „osărdăs“ și țărași „osărdăs“, ăr în saloul de cură foi ungurești, ca și cum chiamarea băilor ar fi de a maghiarisa și nu de a recrea și amusa pe oșpeți. Ce idei își va fi făcând ore stimabilul nostru concetățen, d-l Tache Stănescu, care actualmente petrece în Tușnad cu familia, despre acest soi de grațitudine săcuișoasă pentru rara generositate, cu care d-sa a contribuit la înfrumusețarea acestui stabiliment balnear, jertfind câteva deei de mii de florini.

„Dorința agitatorilor sârbi“. Sub acest titlu diarele maghiare publică scirea, că mai mulți Sârbi din Agram s'au îndreptat către guvernul sârbesc cu rugarea, ca să înființeze în Agram un consulat sârbesc. Amintitele diare afirmă, că în Agram nu e nici o lipsă de consulat sârbesc, dăr Sârbii voiesc să-și creezeze un punct central pentru „propaganda sârbescă și pentru

lăfșirea agitației.“ Se vede, că Maghiarii din toate părțile mirăse acumă numai revoluțiune și agitare.

—o—
Escursiunea Croaților în Montenegro. Din Fiume se depeșeză, că Croații de acolo arangază o escursiune la Cetinje pe timpul când vor deurge acolo serbările logodnei princesei Elena, a primirei regelui sârbesc și al jubileului casei domnitoare. Se asigură, că la această escursiune vor lua parte mulți politicieni croați și sârbi. Diarele maghiare ărăși visază de agitațiune politice pentru o mare Croația.

—o—
Bola Țarului și a Țarinei. Din Varșovia i-se scrie țiarului „Csas“ din Lemberg, că părechia imperială rusă voiesc să consulte în Viena pe câți-va medici mai de valoare, deoarece Țarina are o bolă de piele, ăr Țarul, în urma nenorocitei catastrofe dela Moscova cădușe în gălbănare, și până acum nu putu fi curat definitiv.

—o—
Frithjof Nansen, cunoscutul marinar șved, care plecase înainte cu trei ani ca să descopere polul nordic, sosi în 13 c. pe neașteptate în orașelul Vardö. Lui, ce-i drept, nu-i succese să ajungă până la pol, din cauză că nu avu la sine destui câni, și de aceea fu silit să se întorcă dela jumătate calea; cu toate acestea însă Nansen făcu descoperiri de mare valoare; așa d. e.: că dincolo de gradul 82 nu mai este pământ uscat, deci polul nordic e încungiu-rat de apă; mai departe că există un curent de mare, care conduce corabia până la pol, în care curent însă din greșelă Nansen n'a intrat dela început; în fine, că marea, la punctul estrem, la care a ajuns el, a avut o adunime de 3800 metri și că suprafața ei în adâncime cam de 190 m. era foarte caldă. Nansen e firm convins, că la o a doua expedițiune ar ajunge de sigur la pol, dăr necondiționat numai cu ajutorul unui număr considerabil de câni, cari să ducă alimentele.

—o—
Petrecere. Tinerimea acad. română din Brașov invită la petrecerea cu dans, ce se va ține Sâmbătă, în 10 (22) August a. c. în sala otelului „Central Nr. 1“. Inceputul la 8 ore seară. Venitul curat e destinat „Fondului pentru ajutorarea școlariilor sârbi și a școlariilor bolnavi“ dela gimnaziul rom. gr. or. din Brașov. Bilete: de persoană 1 fl., de familie (4 persoane) 2 fl. 50 cr., de studenți 50 cr.; se pot procura la Librăria Ciuron și seara la cassă. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale diaristică. Damele sunt rugate a se presenta în toilette simple. — In pauză corul tinerimei academie române se va produce cu mai multe cântări.

—o—
Cununiă. Duminecă în 28 Iulie v. c. s'a săvârșit în Pănesci cununiă d-rei Cor-

prăvăliă, odată să cumpere fôrfece fine pentru dame, de altă dată să cumpere bricioari miciute, și Turcoia cu voal fi arunca lui Esri Effendi din când în când priviri simpatice din ochii ei visători, ascunși sub vălul stravădșoș de muselin. A întreba pe dame, s'u pe eunuchul, care le însoțea, ar fi fost o greșelă contra etichetei turcesci.

Intr'o di însă, apărî în prăvălia lui o sclavă bătrână, urită, despre care era știut că totdeauna e încredințată cu afaceri de pețit. Acestei solave bătrâne îi descoperi Esri durerile inimei sale și o rugă să scriască cine sunt acele două femei, și că ore cea tinără cu ochii cei frumoși castanii n'ar voi să stăpânescă asupra haremului și a inimei bogatului fabricant de cuțite? Bătrâna Rafia, astfel se numia mijlocitoarea, în scurt timp află, că acele două dame erau mama și fiica, cari își aveau conacul aproape de marele bazar. Rafia se întorse iute la Esri, și îi spuse, că acele dame sunt soția și fiica avutului și onoratului neguțator de covore Aviat Bey.

Esri cumpără un colier prețios cu brilante, două brățare împolobite de ase-

menea cu brilante, le pachetă toate aceste într'o lădiță frumoasă din lemn de trandafir, trimise pe Rafia cu lădița la conacul neguțatorului de covore, și încredințată pe Rafia să oară pentru el mâna frumoșei Iamila.

Rafia așa de bine își înțelegea meseria, încât abia trecură 14 zile după visita ei, și deja frumoșea Iamila primi pe pețitor și nu mult după aceea deveni soția fericită a bogatului fabricant.

In decursul anilor Iamila dărui pe soțul s'eu cu mai mulți copii, dintre cari cel mai mare de-ase-menea se făcu fabricant renumit de cuțite, ca și tatăl s'eu. Peste tot, meseria rămase în familie, condusă de copilul cel mai în etate și înoc și în ziua de astăzi prăvălia mare și bogată o posedă un nepot de al renumitului fabricant de cuțite. Prăvălia se pôte cunoșce dintre alte prăvălii prin aceea, că de-aspupra intrării se pôte vedé thura aurită și columna desemnată în mărimea unui metru. Proprietarul prăvăliei de present este Ali Ben Esri Effendi, un om tinăr, frumușel cu ochi frumoși, visători, bruneți, cari își trag originea dela bunica sa Iamila, și cu o statură mândră și fâlôsă; vorbește bine

limba franceză, engleză și puțin și cea germană.

—o—
Concert. Musica orășenescă va concerta mâne seară, Marți, la „Pomul verde“, ăr mâne după prânz la 5 ore pe promenadă. — Concertul de est-seară dela „Pomul verde“ a fost unul dintre cele mai cercetate. Grădina și pavilionele erau pline de lume, așa că nu găsi ai aproape nici un scaun liber.

—o—
Avis publicului. După cum suntem informați, peste câte-va zile vor fi espuse în sala redutei tablourile lui Bülhardt, reprezentând scene și motive din țera Bârsei. Dumineca, în 23 c., va fi espus tabloul „O serbare populară în Lempesch.“ Amănunte a se vedé pe placate.

Cestiunea Orientului.

—o—
Etă ce scrie țiarul frances „Le Temps“ privitor la cestiunea Orientului:

De îndată ce Europa atinge această nedeslegabilă problemă, imprumută obiceiurile de temporisațiune, de moliciune, de codire, care caracterisază modul de a lucra al Porții. Diplomații cei mai zeloși, miniștrii cei mai ingenioși, nu resistă acestei funeste influențe.

Neterminabile schimbări de vederi, tratative neincetate reluate tocmai când se credeau închise, negocieri, cari se învârtesc într'un cerc și nu înaintază cu un pas, etă spectacolul umililor ce-l dau de 18 luni Europei și lumii cele cinci State, cari se ție în capul civilizațiunii.

In acest moment este vorba în Orient nu numai de interesul populațiunilor supuse, adică ale umanității, nu numai de menținerea păcii, adică de liniștea unui întreg continent, dăr încă de autoritatea morală a Europei. Dacă criza va trăgăni încă mult timp; dacă puterile vor continua a se arăta incapabile de a merge de acord s'eu de a lucra separat; dacă ele nu vor săi a lua parte nici pentru Turcia, nici pentru insurgenți, nici pentru justiția, care planază d'asupra celor doi beligeranți; dacă maximul eficacității acțiunii fiă-căreia consistă în a paralisa acțiunea tuturor celorlalte; dacă ele lasă ca focul care ar fi putut stins cu două, trei doniți de apă să se propage din ce în ce până la ierbăria Europei; dacă ele nu sunt în stare nici a ajuta pe Creștinii spre a obține obiectul dorințelor lor, nici a ajuta pe Sultan spre a-și restabili suveranitatea, nici a impune un compromis, nici a sălvgarda pacea — cel mai bun lucru ar fi ca să renunțe pe față la această ficțiune rău-făcătoare, care se numesce concertul european.

Săptămăna acosta este decisivă: s'eu Europa va isbuti în fine, și elementele unei soluțiuni nu lipsesc de loc; s'eu își va măr-turisi neputința ca în 1854, și ca în 1876-

—o—
Dacă îl întrăbă vr'un vizitator, că pentru ce icôna, care representă columna, ocupă un loc așa onorific în prăvălia sa, atunci cu un suris dulce, tinărul proprietar bate de trei ori în palme și imediat apare un Arab bătrân cărunt. Arabul acesta, fața căruia sémăna unui orangutan, aduce pe o tavă de argint două cesce mititele cu cafea și două pahare cu apă de b'ent, curată ca cristalul din fântăna lui Esri, și presentă tava ospelii precum și domnului s'eu. Bătrânul acesta cărunt, Mustafa, a fost odimoră învățăcel la moșul lui Ali Ben Esri, și dacă îi poruncesce domnul s'eu, el își povestescă întréga istoriă a columnei, despre ingerul pățitor, despre preotul și furiosul Tschorbadschi, despre înșelătorul Jenicer și despre frumoșea Iamila cu ochii castanii; în fine și despre copilașii dragă-lăși din conacul tinărului proprietar.

(„Das Neue Blatt“)

Trad. de Cr.

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului XIV (Clușiu) al Asociațiunii transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului român prin acosta se convôcă pe Duminecă în 23 Aug. a. c. 3 ore p. m. în localitatea casei rom. din Clușiu.

La acosta adunare sunt rugați a participa toți membrii precum și alți bine-voitori și sprijinitori ai acestei instituțiuni culturale.

Obiectul:

- 1) Reconstituirea comitelului.
- 2) Alegerea delegaților pentru adunarea generală din Lugosiu.
- 3) Incassarea taxelor.

Iovan Laslo,
direct. subst.

Nicolau P. Rațiu,
secretar.

Literatură.

A apărut Retică și carte de cetire de prof. G. Pletos și I. Ghețe, întocmită în coformitate cu planul ministerial pentru cl. V. și VI-a gimnasială. Cartea conține partea teoretică pentru tehnica compozițiunilor în prosă de genul descriptiv, narativ, filosofic-didactic și de genul oratoric; conține apoi mai multe modele în text și un număr corăspunător de bucăți de cetire anume căutate și luate dela cei mai bunți scrietori români. Ea a fost aprobată din partea Ministerului ung. pentru culte sub Nro. 34134 ex 1895; are VIII+326 pagini și costă 1 fl. 80 cr. = 3.60 corone, pentru Ungaria; ăr pentru România 4 francoi. Librării și vândătorii capătă rabat. Comandele se pot face la tipografia Csallner în Bistrița (Beszterozse), ori la autori în Năsăud (Naszód).

*
Povestiri de Petra-Petrescu à 80 cr. francate. De vândare la administrațiunea noastră.

DIVERSE.

Patlagelele și paprica. Sunt tocmai 300 ani de când patlagelele au fost importate în Europa. În 1596 paradaișele au fost aduse la noi din America sudică (Brazilia) sub numele de „Tumatla Americanorum“, care nume mai târziu a fost schimbat de către Linné în Solanum Lycopersicum și acest nume îl p'ortă până în ziua de astăzi. Mai întâi patlagelele au fost importate în Spania, apoi de aci pe încetul s'au lăfșit și în celelalte țeri spre Apus. Paprica a fost importată în Europa în 1548 și numai din 1778 au început a o cultiva sub numele de „Capsicum annum baccatum“ și „Capsicum annum grossum“.

Guturai trădător. Acum câte-va zile o d'omnă R... al căru bărbat lipsea de mai mult timp din Paris, auzi peste nopțe un șgomot neobișnuit în sala de m'anoare, cameră care era alături cu ocaia ei de oulcare. Bănuind, că de sigur hoții au pătruns în apartamentul ei, speriată, deschide ferestra și strigă din toate puterile cerând ajutor. Doi agenți ai poliției alergă la strigătele d'omnei R... și suindu-se în apartamentul pe care îl ocupa d-na, c'ântă cu minuțiositate prin toate părțile fără ca să p'otă descoperi nimic. În momentul când agenții erau să esă din sufrageriă, creșând că d-na R... a avut o simplă spaimă, aud la spatele lor un puternic strănutat și în același timp pe cineva care țieea: — Afurisit guturai, din cauza ta m'au prins. Apoi adresându-se către agenții poliției: — Domnilor să nu credeți că aveți a face cu un hoț, eu sunt amantul d-nei R... și vă rog să nu faceți scandal și să-mi dați drumul; de altminteri spaima d-nei mă miră. Agenții însă mai puțin creduli decât își închipuiseră punșau, l'au luat de gât și condus la secția din apropiere. La perchișițiunea ce i-s'a făcut acolo s'a găsit asupra lui un trusou complet de ochei și alte aparate, pentru a sparge mobilele incuiate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Cursul pietei Braşov.

Din 17 August 1896.

Table with 3 columns: Item, Buy Price, Sell Price. Includes Banconote rom., Argint român., Napoleon-d'ori, Galbeni, Ruble ruseşti, Mărci germane, Lire turceşti, Seris. fonc. Albina 5%.

Cursul losurilor private

din 12 August 1896

Table with 4 columns: Item, Buy Price, Sell Price. Includes Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Innsbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palfy, Crucea roşie austr., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 August 1896.

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Renta ang. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Table with 2 columns: Item, Price. Includes Napoleondorî., Mărci imperiale germane, London vista, Paris vista, Rente de corone austr. 4%, Note italiene.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 14 August st. n. 1896.

Table with 4 columns: Measure, Quality, Valuta austr., Price. Includes 1 H. L. Grâul cel mai frumos, Grâu mijlociu, etc.

O specialitate naturală nepreţuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experienţele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace şi plăcută, mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beşicii udului şi ale organelor respiratoare etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară şi prin conţinutul său mare în acid carbonic natural — de un gust şi efect prea plăcut şi binefăcător — va îndeplini chiar şi pretenziunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Braşov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighişoara şi în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oreşti: la Németh János.

Cu totă stima:

Administraţiunea isvorului

„MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1896.

Budapesta — Predeal

Large table showing train schedules between Budapest and Predeal, including stations like Viena, Budapesta, Szolnok, Oradea-mare, Mező-Telegd., etc.

Cucerdea — Oşorhei — Regh.-săsesc.

Table showing train schedules between Cucerdea, Oşorhei, and Regh.-săsesc.

Ghiriş — Turda

Table showing train schedules between Ghiriş and Turda.

Copşa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraş

Table showing train schedules between Copşa-mică, Sibiu, Avrig, and Făgăraş.

Simeria (Piski) — Hunedóra

Table showing train schedules between Simeria and Hunedóra.

Braşov — Zărneşti

Table showing train schedules between Braşov and Zărneşti.

Mureş-Ludoş — Bistriţa

Table showing train schedules between Mureş-Ludoş and Bistriţa.

Arad — Timişoara

Table showing train schedules between Arad and Timişoara.

Sibiu — Cisnădie.

Table showing train schedules between Sibiu and Cisnădie.

Sighişoara — Oşorhei-săcesc.

Table showing train schedules between Sighişoara and Oşorhei-săcesc.

Notă: Orele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadraţi cu linii mai negre înseamnă orele de noapte.